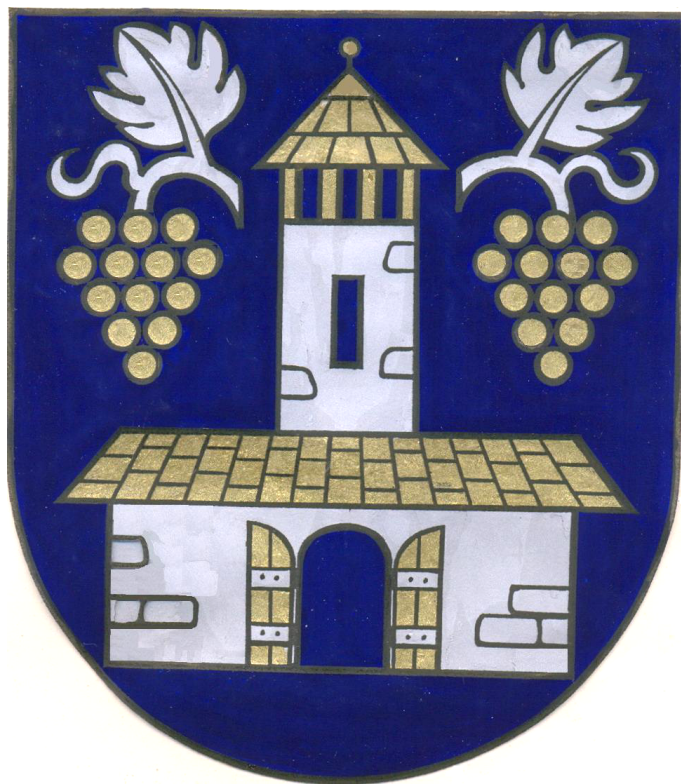

**PLÁN HOSPODÁRSKEHO
A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE**

LOŽÍN

SEPTEMBER 2007

Obsah

1. Ciel' a princípy programu
 - 1.1. Ciel' programu
 - 1.2. Princípy programu
 - 1.3. Základné dokumenty rozvoja
 - 1.4. Finančné zabezpečenie rozvoja
 2. Obsah a základné pojmy
 - 2.1 Požiadavky na obsah programu
 - 2.2 Štruktúra dokumentu
 - 2.3 Obsah dokumentu
 - 2.4 Základné pojmy
 3. Popis potenciálu (obce)
 - 3.1 Základné údaje územia
 - 3.2 Ľudské zdroje
 - 3.3 Sociálna infraštruktúra
 - 3.4 Ekonomika
 - 3.5 Technická infraštruktúra
 - 3.6 Životné prostredie
 4. Analýza problémov (SWOT a závery)
 - 4.1 Silné stránky (rezervy)
 - 4.2 Slabé stránky (bariéry)
 - 4.3 Príležitosti (možnosti zlepšenia)
 - 4.4 Riziká (ohrozenia)
 - 4.5 Súhrnná analýza
 5. Stratégia a ciele programu
 - 5.1 Vymedzenie smeru stratégie obce
 - 5.2 Strategické ciele
 - 5.3 Súlad strategických cieľov voči vyšším programovým dokumentom
 - 5.4 Štruktúra cieľov
 6. Špecifické ciele programu
 - 6.1 Strategický cieľ c.1 - Zlepšenie životného prostredia
 - 6.1.1 Popis špecifických cieľov
 - 6.2 Strategický cieľ c.2 - Zlepšenie základnej infraštruktúry
 - 6.2.1 Popis špecifických cieľov
 - 6.3 Strategický cieľ c.3 - Rozvoj agroturistiky a podnikania
 - 6.3.1 Popis špecifických cieľov
 7. Plán programu (finančný, organizačný, riadiaci)
 - 7.1. Finančné zabezpečenie
 - 7.2. Postup a plnenie realizácie
 8. Organizácia a manažment
 - 8.1. Organizácia programu
 - 8.2. Manažment programu
 9. Použitá literatúra
- Zoznam cieľov a priorít

Úvod

Dokument „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Ložín“ je spracovaný v zmysle zákona C. 503/2001 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja. Vychádza z nových pohľadov na vzťah územného plánovania a regionálnej politiky, ktoré sa v súčasnosti na konceptuálnej úrovni stále viac zblížujú a v jednotlivých častiach aj prelínajú. Ich spoločný kontext je obsiahnutý v pojme „Politika priestorového plánovania“, ktorá predstavuje realizáciu zmien v územnej štruktúre podľa stanovených cieľov.

Proces, ktorý zastrešuje všetky činnosti týkajúce sa priestoru, územia a rozvoja činnosti obce je zložený z územného plánovania (územie), regionálnej politiky (hospodárska politika) a sektorovej politiky (funkčná politika). Súčasný stav tohto procesu na úrovni obce Ložín je dokumentovaný v tomto predložennom Programe vo forme formulovania stratégie jej rozvoja na stanovené obdobie.

Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (ďalej PHSR) je základný programový a vykonávací dokument, vypracovaný za účelom riešenia aktuálnych hospodárskych a sociálno-ekonomických problémov s podporou efektívneho využitia všetkých zložiek jeho miestneho potenciálu (socio-ekonomického, prírodného i demografického). Bol vypracovaný na základe zákona o podpore regionálneho rozvoja č. 503/2001 Z. z., ktorý ustanovuje podmienky podpory regionálneho rozvoja a pôsobnosť orgánov štátnej správy, obcí a vyšších územných celkov pri tomto procese. Na základe PHSR je uskutočňovaná podpora regionálneho rozvoja týchto orgánov.

Na základe § 10 zákona č. 503/2001 Z. z. je strednodobým strategickým dokumentom s výhľadovým plnením do roku 2013.

Na základe uznesenia Vlády SR č. 133/2002 z 13. februára 2002 prebieha spôsob programovania pre Cieľ 1 podľa Rámca podpory Spoločenstva (CSF) vrátane štruktúry riadiacich a platobných orgánov. Cieľ 1 sa vzťahuje na regióny, ktoré zodpovedajú úrovni NUTS II a ktorých HDP na obyvateľa meraný paritou kúpnej sily za posledné tri roky je menší ako 75 % priemeru Európskych Spoločenstiev. Na čerpanie finančnej pomoci v rámci Cieľa 1 sú teda oprávnené tri regióny NUTS II: Západné Slovensko (Trnavský, Trenčiansky a Nitriansky kraj), Stredné Slovensko (Žilinský a Banskobystrický kraj), Východné Slovensko (Prešovský a Košický kraj).

Obec Ložín je súčasťou Košického kraja, ktorý je prioritným regiónom na čerpanie finančnej pomoci zo štrukturálnych fondov na základe trvalo nepriaznivých ekonomických výsledkov. Sú to predovšetkým:

- nízka úroveň hrubého domáceho produktu, ktorý v prepočte na jedného obyvateľa zostáva za priemerom v SR
- vysoká miera nezamestnanosti
- výrazné disproporcie v regióne
- výrazné zaostávanie technickej infraštruktúry

Poslaním Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je navrhnuť systematickú a funkčnú trvalú rozvojovú stratégiu zameranú na realizáciu sociálneho a ekonomického rozvoja obce pri využití endogénnych finančných zdrojov a podporných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ.

Má logickú štruktúru, na základe vykonanej analýzy formuluje ciele a stratégiu ďalšieho rozvoja obce.

1. Cieľ a princípy programu

1.1 Cieľ programu

Predložený dokument „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Ložín“ formuluje a dokumentuje stratégiu rozvoja tejto obce na obdobie do roku 2013.

- Hlavnou úlohou programu je vytvorenie takej rozvojovej stratégie na lokálnej úrovni obce, ktorá na základe princípu partnerstva v rámci plánovacích a programovacích činností vedie k integrovaniu záujmov, zámerov a zdrojov.
- Stratégia programu rozvoja je vyjadrená globálnymi (strategickými) cieľmi, ktoré sú rozpracované do špecifických cieľov tak, aby sa program stal hlavným nástrojom pre činnosti usmerňovania a koordinácie konkrétnych projektov rozvoja pre zabezpečenie týchto cieľov.
- Je spracovaný na základe legislatívneho rámca stanoveného zákonom C. 503/2001 Z.Z. o podpore regionálneho rozvoja a ktorý stanovuje „vypracovávať, schvaľovať, riadiť a pravidelne vyhodnocovať plnenie programu rozvoja obce“.
- Po verejnom odsúhlasení tohto dokumentu je program hlavným strategickým plánovacím dokumentom obce Ložín a tiež slúži ako podklad pre žiadosti o podporu na jej rozvoj z fondov EÚ a iných zdrojov.

1.2 Princípy programu

Program hospodársko-sociálneho rozvoja obce má byť základným dokumentom rozvoja obce založený na prístupe „zdola-hore“, princípe partnerstva a v súlade s citovaným zákonom podľa ktorého obec:

- spracúva, schvaľuje, riadi a pravidelne vyhodnocuje plnenie programu obce,
- poskytuje súčinnosť pri príprave a realizácii programu VÚC v území regiónu,
- poskytuje súčinnosť pri príprave regionálnych operačných programov,
- spolupracuje pri zabezpečovaní rozvojových spoločných zámerov viacerých obcí,
- zriaďuje s inými obcami združenia obcí k ekonomicko-sociálnemu rozvoju obcí a VÚC,
- spracováva stanovisko k programom regionálneho rozvoja.

Jednou z hlavných požiadaviek na program obce je, aby bol relevantný voči stratégii rozvoja celého regiónu formulovanej vo vyšších programových dokumentoch. V tomto prípade predložený dokument je spracovaný predovšetkým v súlade so zameraním na:

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja KSK (Košického samosprávneho kraja), úroveň NUTS III.

1.3 Základné dokumenty rozvoja

Program obce vo svojich špecifických cieľoch sleduje aj ciele rozvoja, ktoré sú formulované vo vyšších plánovacích dokumentoch do roku 2013, ktorými sú:

- Národný strategický referenčný rámec SR (NSRR), úroveň NUTS I,
- Operačný program, Základná infraštruktúra (OP ZI),
- Tri sektorové operačné programy (SOP), ako podpora rozvoja regiónov (SOP: Priemysel a služby, Ľudské zdroje, Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka)
- Národný rozvojový plán (NDP), Základná infraštruktúra (OP ZI)
Sektorový operačný program
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja VÚC
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

Tento program je spracovaný na úrovni NUTS V na základe zadania predstaviteľov obce Ložín. Program môže byť podkladom pre spracovanie na úrovni okresu NUTS III alebo pri združení viacerých obcí ako program rozvoja mikroregiónu. V súčasnosti je obec Ložín svojimi aktivitami napojená na mikroregióny: „ZMOS regiónu Michalovce“ a „Združenie obcí Poondavie“.

1.4 Finančné zabezpečenie rozvoja

Na podporu regionálneho rozvoja možno použiť prostriedky:

- verejných zdrojov: z rozpočtu štátu, VÚC, obcí a štátnych fondov,
- súkromných zdrojov fyzických a právnických osôb,
- úvery a príspevky medzinárodných organizácií.

Doplňkovým zdrojom sú:

- prostriedky z fondov EÚ.

Príjemcovia môžu byť:

- podnikateľské subjekty, obce a nimi založené právnické osoby, združenia obcí,
- neziskové právnické osoby, ktoré predložia projekt v súlade s programami rozvoja

2. Obsah a základné pojmy

2.1 Požiadavky na obsah programu

Obsah programu vychádza zo zákonom stanovených požiadaviek na tento typ dokumentu. Jeho základným požadovaným obsahom sú tieto časti:

- analýza ekonomického a sociálneho rozvoja obce,
 - stratégia, hlavné smery vývoja a stanovenie cieľov,
 - priority a úlohy v rozvoji technickej a sociálnej infraštruktúry, vo vzdelávaní, kultúre a ďalších oblastiach,
 - návrh finančného a administratívneho zabezpečenia programu.
-
- Pre prvú časť dokument zahŕňa popis situácie potenciálu rozvoja v relevantných oblastiach, ktoré sú špecifické pre obec Ložín. Na základe popisu potenciálu je vykonaná podrobná analýza a jej zhrnutie.
 - Z pohľadu špecifik a ich analýzy je formulovaná stratégia rozvoja obce formou strategických cieľov a výberu priorít, ktoré sú porovnávané s politikou rozvoja vo vyšších plánovacích dokumentoch (NDP, SOP, OP a VÚC).
 - Jednu z nosných častí dokumentu tvorí podrobný popis jednotlivých špecifických cieľov do úrovne opatrení a úloh na ich zabezpečenie.

Finančný plán a organizačné zabezpečenie rešpektuje podmienky obce pre realizáciu a hodnotenie úspešnosti stratégie formou jednotlivých projektov rozvoja. Rieši tiež postup pre verejné prejednanie a odsúhlasenie programu.

2.2 Štruktúra dokumentu

Dokument je zložený z troch hlavných blokov:

- analytická časť
- strategická časť
- manažment

Z hľadiska postupu spracovania dokumentácie programu je prvým analytický blok, ktorý zahŕňa popis potenciálu obce, jeho analýzu a záverečné zhrnutie metódou SWOT. Je základom pre formulovanie reálnych cieľov.

Z hľadiska štruktúry je najdôležitejším druhý blok zostavený s prihliadnutím na dôležitosť a cieľ programového dokumentu, ktorým je stratégia. Tá určuje smerovanie a konkrétne zámery pre riešenie problémov rozvoja obce Ložín na stanovené obdobie.

Posledný blok obsahuje plán programu, jeho zabezpečenie a riadenie realizácie jednotlivých cieľov.

2.3 Obsah dokumentu

Programový dokument v štruktúre kapitol má tento podrobnejší obsah:

a) analytická časť

Potenciál rozvoja (popis stavu)

Zahŕňa popis všeobecných charakteristík obce Ložín z hľadiska jej postavenia v území regiónu, jej prírodných podmienok, štruktúry obyvateľstva a osídlenia, ekonomiky, technickej a sociálnej infraštruktúry a ďalších údajov, s dôrazom na jej špecifiká. Základnými podkladmi boli spracované dotazníky rozvoja obce, katastrálna mapa, existujúce plánovacie podklady a hlavne konzultácie s predstaviteľmi samosprávy obce.

Analýza a jej závery (SWOT)

Cieľom predchádzajúcej časti programu je zhromaždiť a skompletizovať rôzne štatistické údaje, analyzovať územno-plánovacie podklady a ostatné plány a dokumenty územnej politiky obce tak, aby bolo možné získať prehľad o možnostiach smerov rozvoja. Vlastná analýza umožnila po ich zhodnotení vymedziť rámec možností a obmedzení pre ciele programu. Podporou pre tieto činnosti boli špeciálne pripravené dotazníky, ktoré v súčinnosti so zastupiteľstvom boli spracované pre popis kvantitatívnej a kvalitatívnej charakteristiky obce Ložín.

b) strategická časť:

Stratégia (smerovanie a ciele)

Základom dokumentu sú kapitoly, v ktorých je formulovaná stratégia rozvoja obce vyjadrená strategickými (globálnymi) cieľmi, ktoré sú podrobnejšie definované ich špecifickými cieľmi. Stratégia je podporená porovnávaním so súladom k vyšším programovým dokumentom, výberom priorít rozvoja a špecifikáciou opatrení alebo až úloh na ich zabezpečenie. Je spracovaná na základe analytickej časti a jej záverov vo forme SWOT, ktoré boli odsúhlasené predstaviteľmi obce.

Zabezpečenie (finančne, organizačné)

Druhá časť strategickej časti je plán ďalšieho postupu, ktorý obsahuje finančný plán a organizačné zabezpečenie stratégie. Okrem rámcových časovo rozlíšených finančných nákladov, predpokladaných možnostiach zdrojov je spôsob ich zabezpečenia a postupu realizácie ďalšou požiadavkou na program stanovenie pravidiel a zásad pre sledovanie, kontrolu a hodnotenie priebehu a výsledkov realizácie programu. Konečným aktom programu je jeho verejné prejednanie a odsúhlasenie samosprávnym orgánom.

2.4 Základné pojmy

Trvalo udržateľný rozvoj

Je podmienkou rozvoja, ktorý obmedzuje výnosy požiadavkou trvalého zachovania rozsahu služieb a kvality zdrojov v danom území. Pre neobnoviteľné zdroje berie do úvahy neustálu potrebu nahradzovania zdrojov. Pre obnoviteľné zdroje je to miera využívania do limitu regeneračných schopností.

Strategický cieľ

Predstavuje víziu, pohľad do budúcnosti, ktorý chce obec dosiahnuť v danom území v najbližších 5 až 7 rokoch. Je to predstava života obyvateľov obce/mikroregiónu a životných podmienok v časovom horizonte, na koniec ktorého sme schopní reálne dospieť. Vízia je ekvivalentom pojmu strategický, globálny cieľ, hlavný strategický cieľ.

Priorita

Všeobecne predstavuje prednosť pred niečím, prednostný význam alebo právo, dôležitosť a ohodnotenie dôležitosti riešenia jednotlivých problémov zo zoznamu problémov. Poradie potom určuje, ktoré preferované problémy je potrebné riešiť v projektoch.

Špecifický cieľ

Odvođený zo strategického cieľa s nadväznosťou na prioritu. Špecifický cieľ má byť merateľný. Má mieru, ktorej hodnoty vyjadrujeme pomocou merateľných jednotiek (počet osôb, bytov, obyvateľov, pracovné miesta, km, m², Sk a pod.). Ciele, ktoré chce obec dosiahnuť v danom čase a danom priestore obce alebo regiónu sú stanovené hodnotami týchto mier.

Opatrenie

Prostriedok, ktorý po určitú dobu zabezpečuje príslušnú prioritu. Ako súbor podmienok pre riešenie projektov a finančných podpôr k jednému cieľu. V programoch predstavuje konkretizáciu cieľov priority (napr. definíciu činností, ktoré program podporuje, kritéria pre výber projektov a ich sledovanie, kritéria pre žiadateľov podpory, pravidlá financovania).

Činnosť (aktivita)

V rámci programov a projektov je chápaný ako vecne, časovo, finančne, organizačne alebo inak vymedzený samostatný prvok, zahrňujúci skupinu krokov, alebo podrobnejších úloh vykonávaných v procese programu/projektu so svojimi hmotnými alebo nehmotnými vstupmi a výstupmi (výsledkami).

3. Popis potenciálu obce

Popis potenciálu obce je vykonaný v prehľadnej štruktúre, ktorá sleduje rámec obsahu problémových oblastí spracovaných v jednotlivých oblastiach rozvoja obce.

Popis obsahu jednotlivých charakteristík (z hľadiska väzieb a postavenia územia v regióne, jej prírodných podmienok, štruktúry obyvateľstva, osídlenia, ekonomiky, technickej a sociálnej infraštruktúry a ďalších údajov) bol napísaný na základe štatistických údajov, existujúcich plánovacích podkladov, ako aj ďalších materiálov a predovšetkým konzultáciami s jednotlivými predstaviteľmi samosprávy obce.

Kapitola okrem vlastného popisu stavu jednotlivých charakteristík obce s dôrazom na jej špecifiká stručne kompletizuje informácie, ktoré sú významné pri hľadaní využitia existujúceho potenciálu. Je to jednak pre potreby spracovania analýzy problémov, následne je ich možno využiť pri spracovaní a riešení konkrétnych projektov z hľadiska ich prípravy, posudzovania a hodnotenia v širších problémových súvislostiach ďalšieho rozvoja obce.

Popis potenciálu je zameraný na tieto hlavné oblasti:

- a) Základné údaje územia
- b) Ľudské zdroje
- c) Sociálna infraštruktúra
- d) Ekonomika
- e) Technická infraštruktúra
- f) Životné prostredie

Každá časť je doplnená tabuľkou, ktorá zahŕňa základné charakteristiky pre príslušnú problémovú oblasť.

3.1 Základné údaje územia

Obec

Prvá uchovaná písomná zmienka o obci je z roku 1227, ktorá je uložená v hlavnom stoličnom meste Zemplínskej župy Sátoraljaújhely. Jedná sa o listinu, ktorá sa týka majetkového sporu, ale jednoznačne z nej vyplýva, že nešlo o nové, ale v tom čase už existujúce sídlisko. Postupne obec patrila rôznym vlastníkom. V 15. až 19. storočí malí k majetkom obce pomery Monikyovci, Izépyovci, Cseleyovci a v 20. storočí Andrassyovci. Obec leží v severovýchodnej časti Východoslovenskej nížiny na agradačnom vale Ondavy v nadmorskej výške 118 m. Kataster obce zahŕňa zväčša ornú pôdu, pasienky a záhrady. Osídlenie sa vyznačuje hustou zástavbou na úzkych parcelách s centrom pri kostole. Obec má vhodné plochy pre ďalší rozvoj.

Väzby

Hlavné väzby určuje blízkosť mesta Michalovce (15 km). Pomerne blízko (35 km) je medzinárodná hranica s Maďarskom. Ďalšiu významnú väzbu tvorí (síce mimo obec, ale dôležitá) cestná komunikácia 1/50, ktorá je súčasťou nadregionálnej rozvojovej sídelnej a komunikačnej osi v priestore Zvolen - Rimavská Sobota - Rožňava - Košice – Michalovce

s nadväznosťou na Ukrajinu. Tieto väzby územia v širších súvislostiach vytvárajú základné predpoklady a podmienky v ďalšom rozvoji obce.

Oblasti

Kataster obce zahŕňa zväčša poľnohospodársku pôdu a lesy. Sídlnú časť možno rozdeliť do štyroch častí: centra obce (historický najstaršej časti), kde sa nachádza rímskokatolícky kostol a stará škola (tiež bývalé sídlo obecného úradu), južnej časti – park a materská škola, severnej časti – obecný úrad, kultúrny dom a menšej západnej časti – hospodársky dvor – bývalé poľnohospodárske družstvo. Pre rozvojové zámery obce je dostatok voľných plôch.

Infraštruktúra

Obec je napojená na všetky základné siete (vodovod, plyn, elektrina) v rôznom technickom stave. Kanalizácia a čistička odpadových vôd je vo výstavbe. Okolo obce sa nenachádzajú regionálne koridory technickej infraštruktúry. Výhodou je dostatok spojení autobusovou dopravou (17 spojov denne) a blízkosť železničnej stanice Bánovce nad Ondavou. Rozvoj obce možno očakávať v súvislosti s výstavbou rýchlostnej komunikácie (Košice - Východ).

Dokumentácia

Obec má spracovanú územno-plánovaciú dokumentáciu, k dispozícii sú tiež mapy katastra v mierkach 1:2000, 1:2880, údaje o objektoch a inžinierskych sieťach. Z plánovacích dokumentov má obec schválený „Plán aktivít pre rozvoj obce“, spracované štúdie pre výstavbu kanalizácie, ČOV. Podľa návrhu VVS, a.s. Košice boli tieto aktivity navrhnuté na roky 2010 až 2013 ako juhovýchod Zemplína II. etapa.

Charakteristika územia

Rozloha katastra (ha):	1164
Poľnohospodárska pôda (ha):	667
Pôdny fond:	
• orná pôda (ha):	439
• trvalé trávnaté porasty (ha):	228
Záhrady (ha):	50
Lesy (ha):	19
Zastavaná plocha (ha):	73
Vodná plocha (ha):	50
Ostatná plocha (ha):	305

3.2 Ľudské zdroje

Obyvateľstvo

Podľa výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov žilo v roku 2001 v Ložine 792 obyvateľov, z toho 423 žien (53,4 %). V predproduktívnom veku (0-14 rokov) bolo 162 obyvateľov – 20,4 % (79 žien – 48,5 %), v produktívnom veku (15-54 rokov ženy a 15-59 rokov muži) bolo 428 obyvateľov – 54,1 % (208 žien – 48,6 %) a v poproduktívnom veku (nad hranicou produktívneho veku) bolo 201 obyvateľov – 25,4 % (136 žien – 67,7 %). U 1 obyvateľa (0,1 % nebol vek zistený).

V roku 2001 sa prihlásilo 768 obyvateľov obce Ložín (97,0 %) k slovenskej národnosti, 23 obyvateľov k rómskej národnosti (2,9 %) a 1 obyvateľ k maďarskej národnosti (0,1 %). V súčasnosti (k roku 2007) žije v obci 815 obyvateľov.

3.3 Sociálna infraštruktúra

Služby

Obec má obchodnú a obslužnú vybavenosť na úrovni primeranej jej veľkosti. Zastúpené sú tu hlavne potraviny, drogistický tovar. V oblasti služieb je pohostinstvo. Obchodná sieť a služby v súčasnosti postačujú. Chýbajúce služby obyvateľstvo využíva v neďalekom meste Michalovce. Pri rozvoji cestovného ruchu v rámci aktivít mikroregiónu je potrebné uvažovať o modernizácii súčasnej infraštruktúry ako aj rozšírením služieb.

Zdravotníctvo

Základnú zdravotnú starostlivosť poskytuje zdravotné stredisko v obci Trhovište vzdialenej 5 km, v tejto obci je situovaná aj lekáreň. Obec nemá žiadne účelové zariadenie sociálnej starostlivosti, uvažuje sa však s jeho zriadením. Zdravotný stav obyvateľstva nevybočuje z rámca priemeru. Snahou obce je zriadiť služby obvodného lekára aspoň v rámci vymedzených ordinačných hodín.

Školstvo

Základné školstvo je zastúpené jednou materskou školou. Materskú školu so 100 % využitím navštevuje 26 detí. Najbližšie detské jasle sú v meste Michalovce. Vzhľadom na snahu obce o zvýšenie vzdelanosti občanov nielen obce, ale aj mikroregiónu, je snahou obce zabezpečiť vzdelávanie dospelých.

Vzdelanie:

V roku 2001 žilo na území obce 622 obyvateľov starších ako 16 rokov. Z nich 227 (36,4 %) uvádza najvyšší stupeň dosiahnutého vzdelania základné, 186 obyvateľov (30,1 %) stredné bez maturity, 175 obyvateľov (28,1 %) stredné s maturitou a 21 obyvateľov (3,3 %) uvádza ukončené vysokoškolské vzdelanie. 3 obyvatelia (0,5 %) boli bez vzdelania a 10 obyvatelia (1,6 %) dosiahnutý stupeň vzdelania neuviedli. V súčasnosti (k roku 2007) je evidovaných 108 občanov

so stredoškolským vzdelaním a 30 občanov s ukončeným vysokoškolským vzdelaním rôzneho smeru.

Zamestnanie:

V roku 2001 bolo v obci 358 ekonomicky aktívnych obyvateľov. 68 z nich (19,0 %) bolo zamestnaných v priemysle, 41 (11,5 %) v poľnohospodárstve, 32 (8,9 %) v doprave a 31 (8,7 %) v obchodnej sfére. Ostatní (108 – 30,2 %) boli zamestnaní v iných odvetviach a 78 (21,7 %) odvetvie neuviedli.

Bývanie:

V roku 2001 stálo v Ložine 252 budov, z toho 251 domov. Všetky domy boli rodinné. 206 domov (82,1 % všetkých domov) bolo trvale obývaných, pričom 198 trvale obývaných rodinných domov (96,1 %) bolo vo vlastníctve fyzických osôb, 5 rodinných domov (2,4 %) bolo vo vlastníctve ostatných subjektov, 2 rodinné domy (1,0 %) boli vo vlastníctve obce a 1 rodinný dom (0,5 %) bol vo vlastníctve právnickej osoby. 205 rodinných domov (99,5 %) bolo nízkopodlažných (1-2 nadzemné podlažia) a 1 dom (0,5 %) mal 3-4 nadzemné podlažia. 45 domov bolo neobývaných, pričom 9 z nich (20,0 %) bolo učených na rekreáciu. Priemerný vek domu v Ložine bol 38 rokov. V súčasnosti je vzrastá záujem o výstavbu a rekonštrukciu domov v obci (2 domy rozostavané, 4 domy v rekonštrukcii). 185 trvalo obývaných bytov (89,8 %) má nosné múry z tehál, resp z kameňa a 18 (8,7 %) je postavených z nepálených tehál a 1 (0,5 %) je postavený z dreva. V 2 prípadoch (1,0 %) majiteľ stavebný materiál neuviedol.

Kultúra

Obec má kultúrny dom. Kultúrny dom si vyžaduje rekonštrukciu kúrenia, interiéru, strechy, okolia. V obci je rímskokatolícky kostol, nový gréckokatolícky kostol, dom smútku, modlitebňa reformovanej cirkvi a. v. a cintorín. Snahou obce je vybudovať prírodný amfiteáter pre zlepšenie kultúrno - spoločenského vyžitia občanov.

Ostatné

Obec má udržiavané športové ihrisko na futbal. Má funkčnú požiarnu zbrojnicu v nevyhovujúcom stave s 32 dobrovoľnými členmi. Obecný úrad si tak isto vyžaduje rekonštrukciu. Výhodou obce je priaznivá situácia v oblasti kriminality. Do budúcnosti je vhodné zakomponovať zariadenia pre očakávané aktivity mikroregiónu v oblasti agroturistiky resp. cykloturistiky.

Charakteristika sociálnej infraštruktúry

Obchod, služby	Predajne (počet): 3	Sortiment: Potraviny, drogistický tovar,...	
Zdravotníctvo	Zdravotné stredisko/lekár: nie		
	Iné zdravotné a sociálne služby		
Kultúra, šport, školstvo	Materská škola: áno	Základná škola: nie	Stredná škola: nie
	Kostoly, dom smútku, cintorín	Kultúrny dom	Futbalové ihrisko

	Športové kluby: Obecný športový klub – futbalový klub	
	Rybárstvo, vodné športy: nie	
Ostatné	Pohostinstvo 1	Požiarna zbrojnica 1

3.4 Ekonomia

Podnikanie

Podnikateľská činnosť je charakterizovaná celkovo 15 subjektami, z toho je 15 živnostníkov. Sú to subjekty s nízkym počtom zamestnancov a samostatní živnostníci. Subjekty zamestnávajú od 5 do 11 zamestnancov. Celková ekonomická situácia v území obce je na nízkej úrovni. Spolupráca s podnikateľmi je na slabej úrovni. Program obce sleduje predovšetkým podporu malého podnikania.

Priemysel

V oblasti priemyslu nepodniká žiaden subjekt. V území obce sa nenachádzajú nerastné suroviny, ktoré by podporili rozvoj z miestnych zdrojov. Priemysel v podstate nemá potrebné zázemie v obci do budúcnosti.

Ostatná činnosť

Poľnohospodársku činnosť vykonáva iba WAK, s r. o. Veľké Kapušany, ktoré zamestnáva 4 ľudí. Zameranie poľnohospodárstva je orientované hlavne na pestovanie obilovín, olejovín. V obci nie sú remeselníci. Celkovú situáciu v oblasti poľnohospodárstva je možno charakterizovať ako oživujúcu. Do programu obce je však vhodné zahrnúť podporu tradičného poľnohospodárstva s väzbou na aktivity mikroregiónu Združenie obcí Poondavie v oblasti agrotistiky resp. cykloturistiky.

Ekonomická charakteristika

Podnikateľské subjekty	Celkový počet: 15		
	Živnostníci: 15	s r. o. : 1	SHR: 5
Priemysel	Výroba: žiadna		
	Remeselná výroba: žiadna		
Hospodárska činnosť	Poľnohospodárstvo: rastlinná a živočíšna výroba		
	Lesné hospodárstvo: nie		

3.5 Technická infraštruktúra

Doprava

Obec má dopravné napojenie (5 km vzdialené) na nadradenú cestnú sieť (1/50 Košice - Zvolen), ktorá v zámeroch SR nadobúda nadregionálny význam v súvislosti s budovaním rýchlostnej komunikácie R2 (na spojenie s Bratislavou a Ukrajinou). S týmito väzbami je vhodné plánovať vylepšenie doplnkovej cestnej siete obce, s tým súvisí aj vybudovanie chodníkov v obci (plánovaná dĺžka 10 km). Je potrebné uvažovať o rekonštrukcii mostu, zlepšení parkovacích

plôch a prístupových ciest. Z hľadiska programu obec chce tiež postupne budovať cyklotrasy, ktoré by podporili zameranie na turistiku a agroturistiku.

Voda

Vodovodná sieť s pitnou vodou v dĺžke 5,5 km so 45% podielom napojenia je v dobrom stave. Zbytok občanov využíva vlastné studne.

Siete

Elektrické rozvody s trafostanicami sú vedené vzdušne, v súčasnosti sú vo vyhovujúcom stave, no zlý stav je vo verejnom osvetlení obce. Predpokladá sa uloženie elektrického vedenia do zeme a rekonštrukcia verejného osvetlenia v obci. V obci neexistuje kanalizačná sieť, táto problematika s väzbou na ČOV je v hlavnej pozornosti pre program rozvoj a aj s väzbou na oblasť ŽP a zámery v oblasti agroturistiky. Rozvod plynu v obci je od roku 1991 so 100% napojením.

Ostatné

Komunikačné siete (telefónne) sú vedené vzduchom. V obci je registrovaných 143 liniek. V zlom stave je miestny rozhlas. Z pohľadu záujmu obyvateľstva o nové spojenia, ako aj možnosťami spolupráce v rámci mikroregiónu a využívania komunikačnej siete internetu má program zahrnúť aj riešenie týchto problémov.

Charakteristika technickej infraštruktúry

Doprava	Cesty: miestne, štátna cesta II. a III. triedy	Spoje: SAD	Železnica: áno
Voda	Potok: nie	Vodovod: napojenie 45 %	Stav: dobrý
	Kanalizácia: nie	ČOV: nie	Iné: žumpy, septiky
Teplo, plyn, elektrina	Vykurovanie: plyn	Rozvod plynu: 100 %	Teplá voda: nie
	Rozvod tepla: nie	Elektrické vedenie: vzdušné	Vonkajšie osvetlenie: zlé
Telekomunikácie, iné	Telefónny rozvod: dobrý	Miestny rozhlas: áno, nevyhovujúci	Káblová televízia: nie

3.6 Životné prostredie

Prostredie

Z hľadiska životného prostredia je obec možno charakterizovať, že má v celku uspokojujúci stav. Územie nenarušuje žiadne lokálne znečistenia, vonkajšie zdroje (EVO Vojany). Primerané podmienky sú v oblasti hluku, pôdy a ovzdušia. Pozornosť pre zlepšenie si zasluhuje riešenie kanalizácie, ČOV, skultúrnenie obce úpravou okolia rodinnej zástavby

s výsadbou zelene a využitie voľných plôch. Prostredie poskytuje možnosti pre rozvoj agroturistiky založenej na tradičnom poľnohospodárstve.

Odpad

Obec má na svojom území neriadenú skládku tuhého odpadu. Odpad je zabezpečený odvozom (25 - 30 km) a uložením na skládku. Separovaný zber sa v obci vykonáva, je však potrebné ho zlepšiť a zvýšiť jeho účinnosť. Hlavným problémom je riešenie kanalizácie, ČOV, táto problematika je v centre pozornosti programu rozvoja, je zahrnutá v pláne VVS, a. s. Košice na roky 2007 – 2013. Ďalším zameraním je účinný separovaný zber.

Ochrana

Obec má chránené územie - rezervácia Ložín v rámci NATURA 2000. Cez obec prechádzajú líniové stavby plynovodu a obecný vodovodu. Určitý druh ochrany územia by si zasluhovalo práve územie rezervácie Ložín v spojení s uvažovaným rozvojom agroturistiky.

Hodnoty

Obec nemá objekty zapísané v zozname kultúrnych pamiatok. Dominujúcou pre obec sú ľudové tradície dedinského charakteru (zvyky, piesne), ktoré sú jedinečné a obec chce tieto hodnoty zakomponovať do stratégie rozvoja obce.

Charakteristika životného prostredia

Odpad	Odvoz: 18 km	Likvidácia: skládka	Separovaný zber: áno
	Divoké skládky: 1		
Znečistenie	Zdroje: Elektráreň Vojany		Voda: vypúšťanie odpadu
	Ovzdušie: priemer	Pôda: nie	Hlučnosť: nie
Chránené územia, pásma	Biocentrá: áno		
	Siete: voda, elektrina, plyn		Rieka: Ondava
Kultúrne hodnoty	Kultúrne pamiatky: kostol		

4. Analýza problémov

Analýza problémov vychádza zo stavu a potenciálu obce popísaného v predchádzajúcej kapitole. V úvodnej časti je spracovaná stručná analýza jednotlivých oblastí na základe popisu charakteristík súčasného stavu s ohľadom na identifikáciu a analýzu problémov a ich príčin s prípadným zdôvodnením. Analýza a jej zhrnutie je spracovaná v štandardnej štruktúre metódy SWOT. Univerzálna analytická metóda SWOT slúži pre jednotnú identifikáciu a formalizáciu výsledkov analýzy so zameraním na rýchly prehľad o dobrých a zlých stránkach obce, možnosti zlepšenia, predpokladov a rizík rozvoja. V ďalšom kroku umožňuje formalizovať „vízie“ (strategické ciele), vybrať a určiť priority. Tento krok je spracovaný v kapitolách 5 a 6. Metóda je používaná v programoch a projektoch rozvoja s väzbou na fondy EÚ. V prípade ďalšieho upresnenia Programu rozvoja obce Ložín, jeho štruktúry je možné využiť tiež pre podrobný rozbor vybranej oblasti, strategický cieľ, alebo na opatrenie z vyššieho programu alebo koncepcie vo všetkých hlavných súvislostiach, ktoré sú popísané v úvodnej analýze a ktoré sú predmetom posudzovania z hľadiska riešenia ďalšieho rozvoja obce.

Analytická časť je popísaná v tejto štruktúre a obsahu:

a) z hľadiska štruktúry sleduje rámec metódy SWOT podľa ktorej sú popísané:

- silné stránky (určujú potenciál obce)
- slabé stránky (určujú možnosti zlepšenia)
- príležitosti (určujú vhodnosť využitia potenciálu, ciele)
- riziká (určujú limity pre realizáciu)

b) z hľadiska obsahu sú na základe popisu jednotlivých charakteristík potenciálu sledované (tam, kde je to vhodné) tieto problémové oblasti:

- územie
- ľudské zdroje
- sociálna infraštruktúra
- ekonomika
- technická infraštruktúra
- životné prostredie

c) zhrnutie analýzy je spracované v štandardnej štruktúre SWOT.

4.1 Silné stránky (daný potenciál)

Územie

Obec Ložín je sídlom s tradičným poľnohospodárskym a rovinným charakterom územia ležiacim 118 metrov nad morom s pomerne suchým podnebím a prijateľným životným prostredím. Územie vo svojich väzbách k susedným obciam s podobným charakterom zamerania na tradičné poľnohospodárstvo, blízkosť hraníc a relatívne dobrého spojenia s mestom

Michalovce, ako aj plánované dopravné spojenie rýchlostnou komunikáciou (R2) resp. diaľnicou sú územné dispozície, ktoré predstavujú dobrý potenciál a priaznivé predpoklady pre rozvoj.

Ľudské zdroje

Celkovo je možno charakterizovať priaznivú štruktúru obyvateľstva predovšetkým z hľadiska zamerania rozvoja na tradičné poľnohospodárstvo a služby, ako aj zloženia obyvateľstva produktívneho (54%) a predproduktívneho (20,5%) veku. Silnou stránkou je záujem obce riešiť rómsku problematiku v súvislosti so zamestnanosťou a vytvoriť možnosti vzdelávania dospelých v rámci mikroregiónu.

Sociálna infraštruktúra

Z hľadiska občianskej vybavenosti vo vzťahu k veľkosti obce predstavuje súčasný štandard. V rámci stratégie je však snaha obce zvýšiť kvalitu života v rôznych oblastiach (zlepšenie školských zariadení, oprava kultúrneho domu, oprava obecného úradu, uvažuje sa o rekonštrukcii rímskokatolíckej fary – prenájom, zriadenie domova sociálnych služieb). Jednotlivé problémy budú zahrnuté do cieľov programu rozvoja obce.

Ekonomika

Vzhľadom na charakter obce a jeho okolia v tejto oblasti silnou stránkou obce nie je priemysel, ale potravinovo zamerané tradičné poľnohospodárstvo s ohľadom na nové štandardy trhu, ktorým sú zdravé potraviny. K väzbe na zámery rozvoja agroturistiky v mikroregióne Poondavie má obec dostatok voľných plôch a primerané životné prostredie. Silnou stránkou sú aj ľudské zdroje s tradičným pestovaním rastlín.

Technická infraštruktúra

V tejto oblasti je silnou stránkou predovšetkým to, že je pripravený začiatok výstavby dopravnej rýchlostnej komunikácie resp. diaľnice, ktorá bude mať vplyv na prístupnosť do obce. Základné siete v obci (okrem vodovodu a plynovodu) vyžadujú v rôznom rozsahu rekonštrukciu alebo vybudovanie chýbajúcich (kanalizácia, ČOV v Oboríne, chodníky pre peších).

Životné prostredie

Obec má hodnotné centrum vhodné na ochranu - rezervácia Ložín, ktorá poskytuje dobré predpoklady pre ďalší rozvoj a je potenciálom aj pre mikroregión. V súlade s dobrým stavom znečistenia, zlepšením priestranstiev v obci a jej okolí má obec potenciál stať sa dostatočne atraktívnou pre agroturistiku a zvýšiť kvalitu života jej obyvateľov.

4.2 Slabé stránky (možnosti zlepšenia)

Územie

Slabou stránkou územia obce je, že leží mimo rámec nadregionálneho záujmu. Je poznamenaná predchádzajúcimi zámermi rozvoja a súčasnými záujmami trhu. Tento deficit je možno v súčasnosti nahradiť zapojením sa do mikroregionálnej spolupráce založenej na dynamike aktivít rozvoja. Zatiaľ takéto ciele mikroregiónu neboli definované.

Ľudské zdroje

Aj keď v oblasti demografickej štruktúry a sociálneho zloženia je v súčasnosti stav primeraný podmienkam v SR, trend nie je priaznivý. Na pomerne zlej úrovni je aktívna politika zamestnanosti, čo je z časti aj príčinou 12% nezamestnanosti v obci, predovšetkým u rómskeho obyvateľstva. Zlepšenie je možno očakávať pri aktívnom zapojení obyvateľov do riešenia problémov rozvoja obce a vzdelávaním dospelých vo vzťahu k zámerom obce.

Sociálna infraštruktúra

Z jednotlivých oblastí (školsťvo, zdravotníctvo, sociálna starostlivosť, kultúra a osvetá, telovýchova, šport, obchod a služby) obec zaostáva predovšetkým v sociálnej a zdravotnej starostlivosti, osvetá je bez viditeľných aktivít. Významné je zvýšenie aktivít predovšetkým v osvetě, ktoré ovplyvňujú sociálne vzťahy a rozvoj ďalších aktivít obyvateľov.

Ekonomika

Existujúce podnikateľské subjekty neprinášajú väčšiu pridanú hodnotu a nezvyšujú zamestnanosť. Ak majú byť plnené ciele programu, zlepšenie stavu vyžaduje predovšetkým poľnohospodárska environmentálna výroba. Obec nemá žiadne nerastné suroviny a družstvo nemá v súčasnosti dynamický rozvoj. Slabinou je aj malý záujem obyvateľstva o podnikanie.

Technická infraštruktúra

Hlavným problémom v tejto oblasti je chýbajúca kanalizácia a ČOV. Tento problém je v súčasnosti v centre pozornosti obce, pretože je základnou prekážkou pre rozvojové zámery v oblasti agroturistiky. Jej riešenie je pre širšie zámery v rámci mikroregiónu Poondavie neodkladné. Zlepšenie vyžadujú chodníky a príslušenosť k cestnej komunikácii (chodníky, cesty) a verejné osvetlenie.

Životné prostredie

Problém osobitnej ochrany nevyžaduje žiadna oblasť, zlepšenie vyžaduje skrášlenie centra, vybudovanie zón oddychu, úprava okolia obce a likvidácia divokej skládky.

4.3 Príležitosti (šance využitia potenciálu)

Územie

Dané podmienky územia, tradičné a environmentálne poľnohospodárstvo, vhodné životné prostredie, možnosť spolupráce s okolitými obcami, vhodné cestné spojenie na komunikáciu 1/50 vytvárajú dobré predpoklady pre stratégiu rozvoja územia predovšetkým s väzbou na rozvoj mikroregiónu Poondavie. Je tu príležitosť využiť dostatok použiteľných plôch, zlepšiť základnú infraštruktúru a vytvárať podmienky pre podnikateľov.

Ľudské zdroje

Využiť dostatok voľnej pracovnej sily s primeranou kvalifikáciou pre perspektívne oblasti (biofarma a agroturistika). Pre riešenie nezamestnanosti podporiť vzdelávanie dospelých so zameraním na nové trhom požadované smery. Príležitosťou je lepšia osвета a komunikácia s obyvateľstvom.

Sociálna infraštruktúra

Obchodno-obslužnú infraštruktúru zladit' so zámermi mikroregiónu v oblasti agroturistiky a postupne upravovať a rozširovať okruh služieb. Pre oblasť kultúry (oprava kultúrneho domu) hľadať nové zdroje, v oblasti školstva (rekonštrukcia školských zariadení) je možnosť využiť fondy. Obec by mala vytvárať tiež podmienky pre vznik spoločenstiev a komunit.

Ekonomika

Príležitosti vytvárajú možnosti výroby zdravých potravín s väzbou na agroturistiku a následný rozvoj služieb. Na základe podpory podnikateľov, partnerských vzťahov mikroregiónu je možno využiť štrukturálne fondy EÚ. Týka sa to hlavne výroby poľnohospodárskych produktov s väzbou na rozvoj malého a stredného podnikania (zariadenia pre agroturistiku). Voľné ľudské zdroje sú predpokladom pre rozvoj služieb. S týmto zámerom súvisí aj rozvojový marketing, ktorý by mal byť vykonávaný obcou.

Technická infraštruktúra

V tomto prípade je možnosť využitia fondov EÚ na výstavbu kanalizácie, ČOV, obnovu verejného osvetlenia, úpravy mostov a ciest, zlepšenia stavu parkovacích plôch, zlepšenia bezpečnosti chodcov a zlepšenia informovanosti obyvateľov prostredníctvom rozširovania pripojenia na internet a káblovej televízie.

Životné prostredie

V rámci možnosti využiť podporné fondy na rozvoj vidieka pre zlepšenie kvality života občanov (skultúrneenie a skrášlenie obce) a zachovanie resp. využitie kultúrneho dedičstva v území obce, vybudovať vhodné cyklotrasy s väzbou na agroturistiku, vrátane možnosti čerpania

finančných prostriedkov na ŽP, doplniť o možnosti využitia alternatívnych zdrojov a zdokonaľiť a vylepšiť separovaný zberu odpadu.

4.4 Riziká (hrozby a limity)

Územie

Medzi hlavné riziká patrí nedostatočný záujem partnerov pre spoločné akcie (podnikatelia, mikroregionálna spolupráca, cezhraničná spolupráca). Pre uvažované zámery rozvoja obce s väzbou na fondy EÚ to môže byť nedostatočná previazanosť projektov, pri pomoci nedostatok financií na striktné kofinancovanie, neschopnosť včas a v potrebnom rozsahu získať vlastné alebo požičané zdroje spolufinancovania projektov zo štátneho rozpočtu. Podmienkou je spracovanie stratégie mikroregiónu s dynamickými cieľmi rozvoja.

Ľudské zdroje

Z predchádzajúceho obdobia môže byť prekážkou trvalý stav sociálnej klímy a tým pretrvávajúci nezáujem obyvateľstva a malá angažovanosť na riešení úloh rozvoja. Príčinou môže byť pokles životnej úrovne, nedostatočné výsledky projektov rozvoja, ktoré predkladá obec. Ďalšou príčinou môže byť nedostatok informácií a chýbajúce prepojenie reprezentantov samosprávy s obyvateľstvom. Rizikom je aj odliv mladých ľudí po vstupe do EÚ a súčasný trend zvyšujúci nezamestnanosť v obci.

Sociálna infraštruktúra

Rizikom je predovšetkým neschopnosť alebo zlé pripravené projekty na podporu riešenia nezamestnanosti, ktorá je v popredí záujmu rozvojovej politiky zaostávajúceho regiónu do ktorého patrí aj obec Ložín. Rizikom je predovšetkým finančné zabezpečenie, ktoré stroskotá pri nezájme investorov pretože obec nemá vlastné zdroje (rekonštrukcia obecného úradu, školských zariadení). Rizikom môžu byť tiež nevysporiadané vlastnícke vzťahy. Rizikom je možnosť praktík, ktoré by skomplikovali prísun zdrojov z EÚ.

Ekonomika

Primárnym rizikom je nedostatok financií, nezáujem investorov a partnerov mikroregiónu podieľať sa na rozvojových zámeroch. Sekundárnym rizikom je nedostatočná pripravenosť obce na manažment rozvoja, slabý marketing pre získanie partnerov k podnikaniu a investovaniu. V neposlednom rade zlé pripravené projekty rozvoja. Rizikom do ďalšieho obdobia je, že pri otvorení trhu EÚ dojde k zvýšenému konkurenčnému tlaku.

Technická infraštruktúra

Príčina rizika v tejto oblasti aj pre ostatné rozvojové zámery môže byť stagnácia alebo neriešenie rýchlostnej komunikácie R2 resp. diaľnice, čím bude pretrvávať komunikačná izolácia územia obce vo vzťahu k ľahšej dostupnosti širšieho okolia (investorov, podnikateľov). Ďalším môže byť nedostatok financií pre obnovu problémových a rozširovanie nových sietí.

Životné prostredie

Nedostatok podpory a financií na výstavbu kanalizácie a ČOV, málo efektívne projekty využitia prírodných a rekreačných možností pre agroturistiku sú najväčšími rizikami. Rizikom sú aj zvýšené investície podľa smerníc EÚ na životné prostredie.

4.5 Zhrnutie SWOT

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">• začiatok výstavby komunikácie R 2• existencia rezervácie Ložín• neznečistené životné prostredie• zdravá poľnohospodárska produkcia• voľné priestory pre ekonomické aktivity• spolupráca so susednými obcami• pomerne malá obec• nízka kriminalita• 54 % produktívneho obyvateľstva• voľné kapacity ľudských zdrojov• dobré vzťahy národnostných skupín	<ul style="list-style-type: none">• nedefinované ciele mikroregiónu• zlý stav elektrickej siete• nedostatočná politika zamestnanosti• malá aktivita obyvateľov na rozvoji• malý záujem o podnikanie v obci• zaostávanie v sociálnej starostlivosti• neexistencia silných podnikateľov• slabá osвета• nedostatok kultúrnych aktivít• neriešenie rómskej problematiky mimo rámca nadregionálneho záujmu
Príležitosti (šance)	Riziká (hrozby)
<ul style="list-style-type: none">• partnerstvo v mikroregióne Poondavie• využitie štrukturálnych fondov EÚ• využitie spolupráce s okolitými obcami• zlepšenie informovanosti obyvateľov• rozvoj agroturistiky• rozvojový marketing• využitie fondov EÚ pre infraštruktúru• podpora rozvoju podnikateľov• využitie kohézneho fondu pre oblasť ŽP• neexistencia kanalizácie a ČOV• stúpajúci trend nezamestnanosti	<ul style="list-style-type: none">• nedostatok financií kanalizácia• nevysporiadané vlastnícke vzťahy• rast nezamestnanosti• nezáujem investorov• nedostatok informácií• pomalá výstavba komunikácie• nedostatočné partnerstvá• nepripravené projekty rozvoja• zvýšenie konkurenčného tlaku EÚ• odliv kvalifikovanej pracovnej sily

5. Stratégia a ciele programu

5.1 Vymedzenie smeru stratégie obce

Obec Ložín so svojim územím a obyvateľstvom vytvára priestor, ktorý má nezastupiteľný spoločenský, kultúrny, ekologický a hospodársky význam. Program je založený na vedomí jeho svojbytných hodnôt predovšetkým s ohľadom na kombináciu zostávajúceho charakteru vidieka s tradičným poľnohospodárstvom a ako súčasť mikroregiónu. Stratégia je zameraná na zdravý a komplexný vývoj obce v rámci trvalo udržateľného rozvoja spoločnosti v celkovom kontexte regionálnej politiky Slovenskej republiky a Európskej únie. Hlavným zmyslom tvorby stratégie programu je vytvoriť organizačné a ekonomické podmienky k podnieteniu podpory obyvateľov a samosprávy k tomu, aby sa vlastnými silami snažili o zvýšenie kvality života na základe harmonického rozvoja zdravého životného prostredia, udržovania prírodných a kultúrnych hodnôt územia a rozvoja hospodárstva.

- Formulovanie stratégie obce Ložín vychádza z analýzy jej hlavných problémov, zisťovania ich príčin a hľadania riešenia na základe analýzy potenciálnych možností pre rozvoj ako aj stanovených predpokladov a podmienok reálnosti splnenia definovaných cieľov pre riešenie problémov na dané obdobie.
- Stratégia je stanovená strategickými cieľmi na najvyššej úrovni programu (globálne, strategické ciele), ktorými sú formulované vízie. Predstavujú pohľad do budúcnosti na najbližších 5 až 7 rokov.
- Rozvojová stratégia predstavuje nový integrovaný prístup, ktorý je v súčasnosti zameraný na problém ekonomického zaostávania území identifikovaných v Národnom rozvojovom pláne (NDP) a jeho operačných programoch. Medzi identifikované zaostávajúce regióny patrí aj územie KSK a teda aj obec Ložín.
- Z predchádzajúceho vyplýva aj finančná podpora pre tento región. Pretože podmienkou je súlad cieľov obce s vyššími programami je v rámci definovania cieľov vykonaný ich výber a porovnávanie.
- Pri spracovaní cieľov bol daný dôraz na jednoduchosť a zrozumiteľnosť s ohľadom na participáciu zástupcov občanov. Definovanie cieľov je vykonané v jasnej štruktúre so strohým textovým popisom. Je výsledkom práce a súčinnosti pracovnej skupiny zloženej zo zástupcov samosprávy, rôznych pracovných skupín a obyvateľstva.

5.2 Strategické ciele

Strategické ciele sú formulované v súlade s analýzou problémov obce, možnosťami ich riešenia, ako aj s ohľadom na využitie ďalších potenciálnych možností pre rozvoj. Na základe zhodnotenia zhromaždených informácií, ich analýzy a stanovených predpokladov, navrhuje obec Ložín na obdobie 2007 až 2013 nasledujúce strategické ciele:

Strategické ciele:

1. Zlepšenie životného prostredia
2. Zlepšenie základnej infraštruktúry
3. Rozvoj agroturistiky a podnikania

Tieto strategické ciele definujú stratégiu programu obce Ložín. Ich podrobný popis je vykonaný v nasledujúcej štruktúre:

- a) porovnávanie strategických cieľov s cieľmi, opatreniami a prioritami vyšších programových dokumentov do roku 2013 (NDP, SOP, OP, KSK);
- b) definícia špecifických cieľov;
- c) podrobný popis jednotlivých špecifických cieľov a ich zabezpečenie (formou opatrení, jednotlivých úloh);
- d) definovanie priorít jednotlivých cieľov (dotazník poslancov - odsúhlasenie cieľov a priorít);
- e) spôsob zabezpečenia stratégie (finančné, časové, organizačné) a jej riadenie je popísané v samostatnej kapitole (plán programu)

5.3 Súlad strategických cieľov voči vyšším programovým dokumentom schválených do roku 2013

Porovnanie súladu cieľov je vykonané z dôvodu možnosti čerpania podporných finančných prostriedkov z verejných fondov SR a EÚ ako aj pre koordináciu programu rozvoja celého regiónu KSK (NUTS III, Košický samosprávny kraj). Nedostatkom pre koordináciu cieľov a partnerstva s ohľadom na špecifiká obce je, že neexistuje žiadny programový dokument na úrovni mikroregiónu. Program rozvoja obce Ložín má prispieť k jeho formulovaniu. Porovnanie strategických cieľov je vykonané vo vzťahu k cieľom NDP (Národného rozvojového plánu), jeho operačným programom (SOP, OP) a k regionálnemu programu rozvoja KSK.

Jednotlivé priority NDP zabezpečujú operačné programy. Hlavnými prioritami NDP sú:

- 1. Rast konkurencieschopnosti priemyslu a určitých služieb pri využívaní domáceho rastového potenciálu; rozvoj cestovného ruchu
- 2. Rast zamestnanosti založený na kvalifikovanej a flexibilnej pracovnej sile za podmienok zlepšovania efektívnosti trhu práce
- 3. Rast efektívnosti poľnohospodárskej výroby a kvality života vidieckeho obyvateľstva
- 4. Rozvoj infraštruktúry podporujúcej vyvážený regionálny rozvoj

Tieto priority zabezpečujú operačné programy NDP takto:

- SOP Priemysel a služby (pre prioritu NDP c.1)
- SOP Ľudské zdroje (pre prioritu NDP c.2)
- SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka (pre prioritu NDP c.3)
- OP Základná infraštruktúra (pre prioritu NDP c.4)

a) Súlad strategických cieľov obce voči SOP, OP

Súlad je možno vyjadriť týmto vzťahom:

Ciele obce	Ciele NRP
Strategický cieľ č. 1 – Zlepšenie životného prostredia	OP základná infraštruktúra

Strategický cieľ č. 2 – Zlepšenie základnej infraštruktúry	OP základná infraštruktúra SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka SOP Ľudské zdroje
Strategický cieľ č. 3 – Rozvoj agroturistiky a podnikania	SOP Priemysel a služby SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

b) Súlad s Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja KSK

Globálne ciele programu KSK:

GC C.1 - Znižovanie zaťaženia ŽP

GC C.2 - Výrazné zvýšenie odvetvovej a priestorovej diverzifikácie priemyslu

GC C.3 - Významné zvýšenie ekonomickej aktivity malého a stredného podnikania z domácich zdrojov, doraz na znižovanie nezamestnanosti

GC C.4 - Dobudovanie infraštruktúry

GC C.5 - Posilňovanie sociálneho kapitálu a inštitucionálnej spolupráce

GC C.6 - Rozvoj poľnohospodárstva a vidieka

Súlad cieľov obce ku k prioritám programu KSK možno vyjadriť takto:

Ciele obce	Ciele KSK
Strategický cieľ č. 1 – Zlepšenie životného prostredia	GC C.1 - Znižovanie zaťaženia ŽP GC C.6 - Rozvoj poľnohospodárstva a vidieka
Strategický cieľ č. 2 – Zlepšenie základnej infraštruktúry	GC C.4 - Dobudovanie infraštruktúry GC C.5 - Posilňovanie sociálneho kapitálu a inštitucionálnej spolupráce GC C.6 - Rozvoj poľnohospodárstva a vidieka
Strategický cieľ č. 3 – Rozvoj agroturistiky a podnikania	GC C.3 - Významné zvýšenie ekonomickej aktivity malého a stredného podnikania z domácich zdrojov, doraz na znižovanie nezamestnanosti GC C.6 - Rozvoj poľnohospodárstva a vidieka

5.4 Štruktúra cieľov

1. Zlepšenie životného prostredia

- 1.1. Výstavba kanalizácie, ČOV
 - 1.1.1. Výstavba kanalizácie
 - 1.1.1.1. Vypracovanie projektu s okolitými obcami
 - 1.1.2. Vybudovanie ČOV
- 1.2. Riešenie odpadového hospodárstva
 - 1.2.1. Zdokonalit' a vylepšiť separovaný zber a zvýšiť jeho účinnosť
- 1.3. Podpora uchovania kultúrneho dedičstva
 - 1.3.1. Skrášlenie ulíc a okolia obce
 - 1.3.1.1. Výsadba zelene a zemné úpravy
 - 1.3.2. Podpora ochrany rezervácie - Ložín

2. Zlepšenie základnej infraštruktúry

- 2.1. Zlepšenie občianskej a sociálnej vybavenosti
 - 2.1.1. Rekonštrukcia miestnych komunikácií
 - 2.1.1.1. Zlepšenie prístupových komunikácií
 - 2.1.2. Výstavba chodníkov v obci
 - 2.1.3. Budovanie zón oddychu a športu
 - 2.1.4. Rekonštrukcia školských zariadení
 - 2.1.4.1. Rekonštrukcia materskej školy a školského bytu
 - 2.1.4.2. Rekonštrukcia starej školy
 - 2.1.5. Rekonštrukcia Obecného úradu
 - 2.1.6. Rekonštrukcia miestneho rozhlasu
 - 2.1.7. Rekonštrukcia elektrického a telefónneho vedenia
 - 2.1.8. Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice
 - 2.1.9. Zriadenie ambulancie pre praktického a detského obvodného lekára
 - 2.1.10. Podpora bytovej výstavby
 - 2.1.11. Rekonštrukcia rímsko-katolíckej fary - prenájom na Dom sociálnej služby
 - 2.1.12. Rekonštrukcia šatní a oplotenia na futbalovom štadióne
- 2.2. Rozvoj kultúry a vzdelávania
 - 2.2.1. Rekonštrukcia kultúrneho domu
 - 2.2.2. Vybudovanie prírodného amfiteátra
 - 2.2.3. Podpora kultúrnych akcií
 - 2.2.3.1. Podpora folklórneho súboru
 - 2.2.4. Podpora vzdelávacích aktivít
 - 2.2.5. Riešenie rómskej otázky
 - 2.2.6. Výstavba kúpaliska
 - 2.2.5.1. Vzdelávanie Rómov
- 2.3. Podpora informačných zdrojov, údajov, akcií a inštitúcií
 - 2.3.1. Zavedenie káblovej televízie
 - 2.3.2. Zavedenie Internetu
 - 2.3.2.1. Sprístupnenie Internetu pre občanov na obecnom úrade

- 2.3.3. Zriadenie klubu mládeže
- 2.3.4. Podpora spoločenstiev a komunít

3. Rozvoj agroturistiky a podnikania

- 3.1. Rozvoj cestovného ruchu
 - 3.1.1. Vybudovanie cyklotrasy
 - 3.1.2. Rozvoj služieb v oblasti cestovného ruchu
- 3.2. Rozvoj podnikania
 - 3.2.1 Podpora malého podnikania
 - 3.2.2 Podpora poľnohospodárstva a SHR
 - 3.2.3. podpora výstavby veterných elektrární

6. Špecifické ciele programu

Formulované strategické ciele programu obce vyjadrujú súčasné stanovené priority riešenia problémov na základe ohodnotenia cieľov predstaviteľmi obce. Podrobnejšie stanovenie priorit na úrovni špecifických cieľov je vykonané v tabuľke (dotazník poslanca) ohodnotením týchto cieľov. Popis na úrovni špecifických cieľov je vykonaný s ohľadom na zabezpečenie ich implementácie v tejto štruktúre:

a) strategický cieľ a zoznam jeho špecifických cieľov

b) popis jednotlivých špecifických cieľov je v štruktúre takto rozdelený:

- obsah cieľa
- opatrenia
- úlohy
- merateľné výstupy

6.1 Strategický cieľ č.1 - Zlepšenie životného prostredia

Na dosiahnutie tohto strategického cieľa boli obcou stanovené tieto špecifické ciele:

1.1 Výstavba kanalizácie a ČOV

1.2 Riešenie odpadového hospodárstva

1.3 Podpora uchovania kultúrneho dedičstva

6.1.1 Popis cieľov

Špecifický cieľ č. 1.1 - Výstavba kanalizácie a ČOV

Hlavným problémom v obci je chýbajúca kanalizácia a ČOV, ktorý je v súčasnosti v centre pozornosti pre program rozvoja obce aj s väzbou na oblasť ŽP a zámery v oblasti agroturistiky. Na riešenie týchto cieľov sa predpokladá spolupráca s mikroregiónom čiže riešenie problému regionálne.

1.1.1. Opatrenie: Výstavba kanalizácie

1.1.1.1. Úloha: Vypracovanie projektu s okolitými obcami

1.1.2. Opatrenie: Vybudovanie ČOV pre juhovýchod Zemplín v Oboríne

Merateľné výstupy: vybudovaná kanalizácia a ČOV

Špecifický cieľ č. 1.2 - Riešenie odpadového hospodárstva

V súvislosti s predchádzajúcimi cieľmi je ďalším opatrením programu znižovanie zaťaženia životného prostredia ekologickým odstraňovaním domového odpadu a likvidáciou

divokej skládky. Znižovanie objemu odpadu a využívanie recyklácie odpadu rieši opatrenie separácie odpadu a využitie ako zdroj surovín.

1.2.1. Opatrenie: Zdokonalenie a vylepšenie separovaného zberu

Merateľné výstupy: zavedený separovaný zber

Špecifický cieľ č. 1.3 - Podpora uchovania kultúrneho dedičstva

Obec Ložín sa nachádza v regióne relatívne nepoznačenom znečistením okolia, preto je vhodné zachovať význam zdravšieho vidieku v tomto regióne. Tento cieľ má prispieť k dosiahnutiu ďalšieho strategického cieľa rozvoja agroturistiky. Jedným z dôležitých opatrení tohto cieľa je ochrana chráneného územia - rezervácia Ložín, ktorá je zahrnutá v sústave NATURA 2000. Obec je potrebné skrásliť výsadbou zelene a zemných úprav.

1.3.1. Opatrenie: Skráslenie ulíc a okolia obce

1.3.1.1. Úloha: Výsadba zelene a zemné úpravy

1.3.2. Opatrenie: Podpora ochrany rezervácie – Ložín

Merateľné výstupy: skráslené ulice a okolie

6.2 Strategický cieľ č. 2 - Zlepšenie základnej infraštruktúry

Na dosiahnutie tohto strategického cieľa boli obcou stanovené tieto špecifické ciele:

2.1. Zlepšenie občianskej a sociálnej vybavenosti

2.2. Rozvoj kultúry a vzdelávania

2.3. Podpora informačných zdrojov, údajov, akcií a inštitúcií

6.2.1 Popis cieľov

Špecifický cieľ č. 2.1 - Zlepšenie občianskej a sociálnej vybavenosti

Pre tento cieľ bolo stanovených 11 opatrení, ktoré riešia hlavne obnovu občianskej infraštruktúry. Predovšetkým je to opatrenie zamerané na rekonštrukciu ciest, chodníkov, taktiež ich dostavbu a zariadenia slúžiace obyvateľom obce (rozhlas, telefónna a elektrická sieť). K tomuto cieľu sa viaže aj rekonštrukcia materskej školy, starej školy, školského bytu, obecného úradu a požiarnej zbrojnice. Významným opatrením je snaha zriadiť ambulanciu lekára. Pre rozvoj bytovej výstavby vzhľadom k potrebám a dopytu obyvateľov obce, je potrebné tiež spracovanie územného plánu obce.

2.1.1. Opatrenie: Rekonštrukcia miestnych komunikácií

2.1.1.1. Úloha: Zlepšenie prístupových komunikácií

2.1.2. Opatrenie: Výstavba chodníkov v obci

2.1.3. Opatrenie: Budovanie zón oddychu a športu

2.1.3.1. Úloha: Vybudovanie zón oddychu

2.1.4. Opatrenie: Rekonštrukcia školských zariadení

- 2.1.4.1. Úloha: Rekonštrukcia materskej školy, starej školy a školského bytu
- 2.1.5. Opatrenie: Rekonštrukcia Obecného úradu
- 2.1.6. Opatrenie: Rekonštrukcia miestneho rozhlasu
- 2.1.7. Opatrenie: Rekonštrukcia verejného osvetlenia a telefónneho vedenia
- 2.1.8. Opatrenie: Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice
- 2.1.9. Opatrenie: Zriadenie ambulancie pre praktického a detského obvodného lekára
- 2.1.10. Opatrenie: Podpora bytovej výstavby
- 2.1.11. Rekonštrukcia rímsko-katolíckej fary - prenájom, na dom sociálnej služby
- 2.1.12. Rekonštrukcia šatní a oplotenia na futbalovom štadióne

Merateľné výstupy: zrekonštruované miestne komunikácie, vybudované chodníky, vybudované zóny oddychu, viacúčelového ihriská, zóny oddychu, zrekonštruované školské zariadenia, miestny rozhlas, obecný úrad, verejné osvetlenie, telefónne vedenie, požiarňa zbrojnica, zriadená ambulancia obvodného lekára, termín začiatku bytovej výstavby, zriadenie domu sociálnej starostlivosti

Špecifický cieľ č. 2.2 - Rozvoj kultúry a vzdelávania

Obec vlastní budovu kultúrneho domu, ktorú je však potrebné zrekonštruovať a tým zlepšiť podmienky na podporu kultúrnych udalostí a účinkovania folklórneho súboru. Dlhodobejšie riešenie rómskeho problému majú zabezpečiť opatrenia vzdelávania a rekvalifikácie Rómov.

- 2.2.1. Opatrenie: Rekonštrukcia kultúrneho domu
- 2.2.2. Opatrenie: Vybudovanie prírodného amfiteátra
- 2.2.3. Opatrenie: Podpora kultúrnych akcií
- 2.2.3.1. Úloha: Podpora folklórneho súboru
- 2.2.4. Opatrenie: Podpora vzdelávacích aktivít
- 2.2.5. Opatrenie: Riešenie rómskej otázky
- 2.2.5.1. Úloha: Vzdelávanie Rómov
- 2.2.6. Výstavba kúpaliska pre rekreáciu a oddych obyvateľov

Merateľné výstupy: zrekonštruovaný kultúrny dom, vybudovaný prírodný amfiteáter, počet kultúrnych akcií, aktívna činnosť folklórneho súboru, počet vzdelávacích aktivít, rekreácia a oddych obyvateľov

Špecifický cieľ č. 2.3 - Podpora informačných zdrojov, údajov akcií a inštitúcií

V oblasti informačno - komunikačnej sú opatrenia zamerané hlavne na zavedenie a sprístupnenie internetovej siete pre obyvateľov obce. V nadväznosti s realizáciou internetovej siete je taktiež možné zabezpečiť aj káblovú televíznu sieť. Obec chce tiež riešiť situáciu mladých a to zriadením klubu mládeže, čím sa podporí aktivita celej občianskej spoločnosti.

- 2.3.1. Opatrenie: Zavedenie káblovej televízie
- 2.3.2. Opatrenie: Zavedenie Internetu
- 2.3.2.1. Úloha: Sprístupnenie Internetu pre občanov na obecnom úrade
- 2.3.3. Opatrenie: Zriadenie klubu mládeže

2.3.4. Opatrenie: Podpora spoločenstiev a komunít

Merateľné výstupy: zavedená káblová televízia, internet, zriadený klub mládeže, založené spoločenstvá a komunity

6.3 Strategický cieľ č. 3 - Rozvoj agroturistiky a podnikania

Na dosiahnutie tohto strategického cieľa boli obcou stanovené tieto špecifické ciele:

3.1 Rozvoj turizmu

3.2 Rozvoj podnikania

6.3.1 Popis cieľov

Špecifický cieľ č. 3.1 - Rozvoj turizmu

V súvislosti s predpokladanými aktivitami mikroregiónu je možné využiť voľné plochy na vybudovanie cyklotrasy a tým zabezpečiť rozvoj turizmu v tomto regióne. So sprístupnením a spojením obcí mikroregiónu súvisí aj vhodný marketing cestovného ruchu v spolupráci s mikroregiónom „Združenie obcí Poondavie“. Dôležité v tejto oblasti je aj poskytovanie služieb, ktoré môžu zvýšiť návštevnosť regiónu a to práve podporou nasledujúcich opatrení:

3.1.1. Opatrenie: Vybudovanie cyklotrasy

3.1.2. Opatrenie: Rozvoj služieb v oblasti turizmu

Merateľné výstupy: vybudovaná cyklotrasa, rozšírený počet služieb

Špecifický cieľ č. 3.2 - Rozvoj podnikania

V oblasti podnikania je vhodné získať podnikateľské subjekty a združenia na zabezpečenie spolupráce podnikateľov a samosprávy pri definovaní spoločných cieľov. Je preto dôležité vytvoriť v partnerstve „obec – podnikateľ“ aktivity, ktoré vyplývajú z potenciálu obce a podnikateľov, teda zameranie opatrení na poľnohospodárstvo s čím súvisí aj rozvoj agroturistiky.

3.2.1. Opatrenie: Podpora malého podnikania

3.2.2. Opatrenie: Podpora poľnohospodárstva a SHR

3.2.3 Opatrenie: Podpora výstavby veterných elektrární

Merateľné výstupy: počet malých podnikateľov a SHR

7. Plán programu

Základom plánu programu obce je:

- finančný plán s jeho časovým rozlíšením (% plnením), ktorý súčasne určuje aj harmonogram vecného postupu (postup realizácie jednotlivých cieľov formou konkrétnych projektov).

Druhou podmienkou (podmieňuje aj prvú) je:

- organizácia a kvalitný manažment pre proces naplňovania programu.

7.1 Finančné zabezpečenie

Pre finančný plán je možno vychádzať zo súčasných podmienok a očakávaných predpokladov získavania zdrojov na realizáciu programu. Odhad realizácie program vychádza z týchto očakávaných zdrojov:

a) Verejné financovanie

Pre túto formu je zrejmé, že v rámci reformy verejnej správy a samosprávy zatiaľ nebola doriešená problematika financovania z vlastných zdrojov. Navrhovaný model pre prechod kompetencií na samosprávy predpokladá prerozdelenie štátneho rozpočtu cca 100 mld. Sk s 20% rozdelením na samosprávny kraj a 20% rozdelením na obce.

Z toho vyplýva, že na financovanie stanovených špecifických cieľov obce a ich opatrení je potrebné získať aj ďalšie zdroje.

c) Ďalšie zdroje

vlastné zdroje:

predajom, nájmom, alebo vložením majetku do podnikania, tiež možnou emisiou komunálnych obligácií s dlhou dobou splatnosti, a pod.

externé zdroje:

zvýhodnené úvery domácich a zahraničných finančných inštitúcií, ďalšie grantové schémy EÚ a iných vyspelých krajín

súkromné zdroje:

fyzických a právnických podnikateľských subjektov alebo združení podnikateľov v spojení so združením obcí/mikroregiónu

Presnejšia špecifikácia finančného rámca a alokácie finančných prostriedkov na realizáciu stratégie, jej konkrétnych opatrení a úloh bude vykonaná postupne na základe verejného

schválenia predloženej stratégie rozvoja obce. Spresnenie finančného plánu bude riešené ako súčasť ďalšej etapy programovacieho cyklu programu.

- Je potrebné zdôrazniť, že možná výška získanej podpory EÚ uvedená predtým je zo štrukturálnych fondov (2007 až 2013). Tá je limitovaná vo väčšine prípadoch len kvalitou projektov. Môže byť teda podstatne vyššia, ale aj nižšia.
- Ďalším atribútom pre zvýšenie finančných prostriedkov je možnosť čerpania prostriedkov z Kohézneho fondu (pre problém ŽP).
- Za významnú oblasť na získanie finančnej pomoci je možno považovať aj fondy EÚ, ktoré sú mimo uvedeného rámca (štrukturálny, kohézny), ako aj štátne „granty“ vyspelých krajín. Tieto možnosti sú podmienené princípom združovania a partnerstva na základe kvalitného riadenia a konkrétnych projektov.

7.2 Postup a plnenie realizácie

Prvá časť kapitoly obsahuje rámcový návrh ďalšieho postupu. Hlavné etapy a procesy sú špecifikované na základe spracovania tohto dokumentu. V druhej časti formou tabuľky je spracovaný odhadovaný časový harmonogram s % plnenia špecifických cieľov programu, ktoré súčasne vyjadruje aj % čerpania zdrojov, ktoré sú požadované na ich realizáciu.

7.2.1. Hlavné etapy programu

- E1 Schválenie stratégie rozvoja a jej programového dokumentu
- E2 Spresnenie programu (výber projektov, zodpovednosť, čas, financie)
- E3 Realizácia a monitoring programu

Etapu E1 (obsahuje procesy):

- schválenie stratégie programu rozvoja orgánmi obce
- podrobné prejednanie opatrení a úloh zástupcami obce
- spresnenie rozpočtu obce na príslušné obdobie vo vzťahu k programu
- zabezpečenie organizácie realizácie programu

Etapu E2

- špecifikácia pravidiel pre výber projektov
- získanie, spracovanie, výber, hodnotenie projektov
- spresnenie vecného, časového a finančného plánu
- dojednávanie partnerstva na realizáciu a financovanie programu
- spresnenie mier a ukazovateľov špecifických cieľov
- stanovenie pravidiel pre manažment a monitoring programu

Etapu E3

- sledovanie a kontrola realizácie projektov programu

- hodnotenie priebehu a výsledkov programu
- spracovanie správ k čerpaniu prostriedkov z fondov
- aktualizácia opatrení a úloh cieľov programu

8. Organizácia a manažment

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je dôležitý predovšetkým tým, že zahŕňa základné informácie k stratégii obce vo všetkých súvislostiach rozvoja. Predkladá sa rôznym komisiám na vyššej programovacej úrovni, slúži ako koncepčný materiál pre formulovanie cieľov rôznych projektov, ako podklad pre žiadosti o finančnú podporu na realizáciu týchto projektov a tiež na upresňovanie, získavanie a koordináciu záujmov partnerov na území obce. Realizácia programu je vykonávaná na základe projektov. Pri ich špecifikácii a výbere dochádza k združovaniu záujmov a prostriedkov. Účinnosť plnenia programu je možné zvýšiť len na základe partnerstiev. Okrem súkromnej podnikateľskej bázy sú to napríklad partneri, ktorí čerpajú zdroje aj z iných fondov EÚ a zo sveta. Vhodnými partnermi sú vysoké školy, výskumné a technologické inštitúcie. V rámci špecifických cieľov formulovaných v programe obce sa táto spolupráca priamo ponúka. Z uvedeného vyplýva, že na realizácii programu sa podieľajú mnohí účastníci jednotlivých projektov. K tomu je potrebné zabezpečiť vhodnú organizáciu a riadenie tohto procesu, ktorý pozostáva z plánovacích, komunikačných činností ako aj sledovania, hodnotenia a aktualizácie programu.

8.1 Organizácia programu

Štruktúra organizačného zabezpečenia manažmentu programu je závislá od špecifických podmienok obce a bude spresnená v ďalšom kroku programovacieho cyklu. Pre tento dokument programu je navrhovaný štandard stanovujúci princípy v tomto obsahu:

Zastupiteľstvo obce

Najvyšší orgán na čele so starostom má politickú a riadiacu zodpovednosť za plnenie celého programu rozvoja obce a zodpovedá za nasledujúce úlohy:

- prijíma rozhodnutia o postupe realizácie programu,
- ustanovuje riadiacu skupinu/osobu, ktorú poverí riadením procesu,
- schvaľuje návrhy a projekty rozvoja,
- dojednáva partnerské vzťahy,
- hodnotí, schvaľuje výsledky a výstupy programu,
- zabezpečuje jeho realizáciu a rozhoduje o zmenách.

Riadiaca skupina

Činnosti riadiacej skupiny v obci preberá najvyšší orgán. Riadením procesu napr. konkrétneho projektu však môže poveriť aj inú osobu alebo inštitúciu. Hlavné činnosti manažmentu programu sú:

- organizačné a technické zabezpečenie programu,
- kontrola (fyzická, ekonomická, kvalitatívna),
- monitoring a evidencia (pomocou ukazovateľov),
- hodnotenie (priebežné a záverečné),
- spracovanie správ o stave a výsledkoch.

Pracovná skupina

Zloženie pracovnej skupiny musí odrážať príslušný rozsah záujmov v území obce. V skupine by preto mali byť reprezentanti verejného a súkromného sektora, podnikatelia a pod., zástupcovia ako z obce, tak aj partneri zúčastňujúci sa na realizácii programu. Dôležití sú predovšetkým odborne zdatní a spoločensky uznávaní, so znalosťou situácie a pomerov obce a jej programových zámerov. Súčasťou skupiny môže byť externý konzultant, ktorý je pomocníkom vo všetkých fázach programu. Hlavné činnosti tejto skupiny sú:

- vykonávať rozbor pre zabezpečenie programu,
- posudzovať projekty implementované do programu,
- prejednávať vecnú problematiku s partnermi,
- spracovávať a preberať dokumentáciu projektov,
- riešiť operatívne problémy pri realizácii programu a
- spracovávať a predkladať návrhy pre aktualizáciu programu.

Verejnosť

Účasť verejnosti je zvlášť dôležitá, pretože určuje výslednú legitimitu, vierohodnosť a záväznosť programu. Verejnosť sa v procese tvorby a realizácie programu zúčastňuje dvoma spôsobmi:

- prostredníctvom svojich zástupcov v celom procese,
- účasťou na prejednávaní čiastkových a celkových výsledkov programu.

Konkrétna podoba účasti a formy prejednávania závisí od podmienok, ktoré si obec vytvorí napr. pre tlač, rozhlas, internet, verejné prejednávanie a pod. Informovanosť a publicita je jednou z podmienok úspešnosti realizácie cieľov programu obce.

8.2. Manažment programu

Organizačné zásady a pravidlá riadenia budú stanovené v etape E1. Tieto zásady musia byť stanovené tak, aby zabezpečovali celý proces plnenia programu. Obsahujú pravidlá pre procesy, ktoré sa vzájomne prekrývajú. Sú to hlavne tieto všeobecné činnosti:

- získavanie, sledovanie, hodnotenie a spracovanie informácií,
- prejednávanie nadväznosti postupu realizácie projektov,
- vytváranie technických a organizačných podmienok pre realizáciu projektov.

Je zrejmé, že vzhľadom na špecifickosť riešených problémov a projektov je potrebné, aby pracovná skupina spracovala aj špecifické pravidlá v súlade so stanovenými zásadami. Pritom je potrebné rešpektovať aj väzby na okolie napr.:

- stavebný dozor, životné prostredie, hygiena, veterinárna starostlivosť, ochrana prírody a krajiny, finančné úrady, okresné, mestské a krajské úrady a pod.

Pre manažment v rámci organizačných zásad musia byť vymedzené základné činnosti jednotlivých úrovní, zodpovednosť, spôsob a forma predkladania správ, časové charakteristiky (napr. frekvencia pravidelného hodnotenia a schvaľovania zastupiteľstvom obce, predkladania správ pracovnými skupinami a pod.) Vlastný rámec manažmentu programu je vymedzený troma hlavnými procesmi, ktorými sú: kontrola, monitoring a hodnotenie.

Kontrola

Štandardne má byť vykonávaná: fyzická, ekonomická a kvalitatívna kontrola na mieste. Vo fáze schvaľovania je potrebné kontrolovať výsledky posúdenia prijateľnosti projektu, prípravu zmlúv, kontrolu v priebehu, ukončenia etapy alebo realizácie, pred platbami a pod. Kontrola má byť vykonávaná aj u dodávateľa materiálu a služieb. Z kontroly je potrebné spracovať správy, ktoré sú podkladom pre platby (fondy EÚ, banky). Obsahom je, či realizácia rešpektuje stanovené parametre projektu, finančné prostriedky a či bol dosiahnutý cieľ programu.

Monitoring

Znamená sledovanie a preberanie výstupov, financovanie jednotlivých činností, projektov alebo etáp. Monitoring je potrebné vykonávať voči stanoveným ukazovateľom špecifických cieľov programu. Výsledky je potrebné tiež spracovať, pretože sú súčasťou správ pre vyššie úrovne programov (regionálny monitorovací výbor) a administratívu fondov.

Hodnotenie

Je vykonávané pravidelne za účelom merania efektivity voči cieľom programu. Vykonáva sa v priebehu realizácie jednotlivých projektov a po ich ukončení. Posudzuje sa hlavne vecná stránka a vzniknuté problémy. Riešenie prioritných problémov sa posudzuje s použitím kritérií voči stanoveným ukazovateľom. Nevyhnutnou podmienkou monitoringu je organizačné a metodické zabezpečenie riešenia operatívnych problémov a z nich vyplývajúce zmenové riadenie.

Zoznam cieľov a stanovenie priorít

Rámcový časový harmonogram je spracovaný v nasledujúcej tabuľke. Je to odhad vo forme plnenia jednotlivých špecifických cieľov do roku 2013. Jednotlivé časové horizonty vyjadrujú súčasne aj % čerpania požadovaných zdrojov na realizáciu jednotlivých opatrení a úloh. Konkrétne čiastky budú určené až po spracovaní ekonomického rozboru na základe zoznamu navrhovaných projektov pre realizáciu jednotlivých opatrení a úloh v nasledujúcej etape programovacieho cyklu.

1. Zlepšenie životného prostredia	Časový rámec
1.1. Výstavba kanalizácie a ČOV	2010-2013
1.1.1. Výstavba kanalizácie	2010 – 2013
1.1.2. Vybudovanie COV	2008
1.2. Riešenie odpadového hospodárstva	2013
1.2.1. Likvidácia divokej skládky, zlepšiť a zdokonaľiť separovaný zber	2008
1.3. Podpora uchovania kultúrneho dedičstva	2008-2013
1.3.1. Skrášlenie ulíc a okolia obce	2008-2013
1.3.2. Podpora ochrany rezervácie – Ložín	2008-2013

2. Zlepšenie základnej infraštruktúry	
2.1. Zlepšenie občianskej a sociálnej vybavenosti	2008-2013
2.1.1. Rekonštrukcia miestnych komunikácií	2009
2.1.2. Výstavba chodníkov v obci	2008-2010
2.1.3. Budovanie zón oddychu a športu	2008-2009
2.1.4. Rekonštrukcia školských zariadení a školského bytu	2010
2.1.5. Rekonštrukcia Obecného Úradu	2008-2010
2.1.6. Rekonštrukcia miestneho rozhlasu	2008
2.1.7. Rekonštrukcia verejného osvetlenia a telefónneho vedenia	2007
2.1.8. Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice	2010
2.1.9. Zriadenie ambulancie pre praktického a detského obvodného lekára	2010
2.1.10. Podpora bytovej výstavby	2008-2013
2.1.11. Rekonštrukcia rímsko-katolíckej fary - prenájom, na dom sociálnej služby	2010
2.1.12. Rekonštrukcia šatní na futbalovom štadióne a rekonštrukcia oplatenia štadióna	2010-2011
2.2. Rozvoj kultúry, vzdelávania a športu	2008-2013
2.2.1. Rekonštrukcia kultúrneho domu	2010
2.2.2. Vybudovanie prírodného amfiteátra	2013
2.2.3. Podpora kultúrnych akcií	2008-2013
2.2.4. Podpora vzdelávacích aktivít	2008-2013
2.2.5. Riešenie Rómskej otázky	2008-2013
2.2.6. Výstavba kúpaliska	2013
2.3. Podpora informačných zdrojov, akcií a inštitúcií	2008-2013
2.3.1. Zavedenie káblovej televízie	2009
2.3.2. Zavedenie internetovej siete	2007
2.3.3. Zriadenie klubu mládeže	2009
2.3.4. Podpora spoločenstiev a komunít	2008-2013

3. Rozvoj agroturistiky a podnikania	
3.1. Rozvoj turizmu	2008-2013
3.1.1. Vybudovanie cyklotrasy	2011
3.1.2. Rozvoj služieb v oblasti turizmu	2013
3.2. Rozvoj podnikania	2008-2013
3.2.1. Podpora malého podnikania	2008-2013
3.2.2. Podpora poľnohospodárstva a SHR	2008-2013
3.2.3. Podpora výstavby veterných elektrární	2009-2010

Záver

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Ložín vychádza z aktuálneho Národného rozvojového plánu SR a z Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja.

Tieto plány tvoria základný rámec pre budúce projekty v oblasti znižovania disparít medzi jednotlivými obcami a územnými celkami v rámci EÚ.

Hlavným cieľom tohto dokumentu je zlepšovať kvalitu života občanov a sociálnu súdržnosť obce, najmä vytvoriť podmienky pre ekonomický rozvoj a tvorbu pracovných príležitostí, presadzovať koncept trvalo udržateľného rozvoja.

Zámerom PSHR je aj pripraviť a definovať podmienky pre vnútorný trvalo udržateľný rozvoj obce a mikroregiónu. PSHR by mal svojou existenciou podporiť zmenu v lokálnom myslení a hodnotových orientáciách občanov žijúcich na území obce.

Predložený dokument Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je spracovaný na základe zadania zastupiteľstvom obce Ložín. Po jeho odsúhlasení sa stane záväzným programom rozvoja obce. Jeho ďalšou fázou je vytvorenie organizácie a manažmentu pre postupné zabezpečenie cieľov a ich opatrení na základe prípravy kvalitných projektov, získaných finančných zdrojov na ich realizáciu a spoluprácu s partnermi programu.

9. Použitá literatúra

Uličný, F.: Dejiny osídlenia Zemplínskej župy, Michalovce 2001.

Oficiálne údaje zo sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2001, Štatistický úrad Slovenskej republiky.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja, 2006.

Národný strategický referenčný rámec Slovenskej republiky pre roky 2007-2013.

Technické a obsahové spracovanie:

Mgr. Lucián Gonda, Mgr. Ladislav Šandor v spolupráci so starostom obce Ing. Jánom Šimkom a obecným zastupiteľstvom obce Ložín.